BŐRJELNSÉGEK

- Az elemi jelenségek olyan szakkifejezések, amelyek segítségével az elváltozás jellegét, kiterjedését és a bőr rétegeihez viszonyított elhelyezkedését le tudjuk írni.

I. ***elsődleges elemi jelenségeknek*** nevezzük a kórfolyamat közvetlen, első bőrelváltozásait

II. ***másodlagos elemi jelenségek*** az elsődlegesekből keletkeznek, ezek az idő függvényében, vagy a terápia következtében módosulhatnak és, alakulhatnak át.

Makula (folt), papula(göbcse)

1. **Macula (folt)**

- A bőr síkjában lévő – 1-2 cm vagy kisebb kiterjedésű - elváltozás, mely az ép epidermisztől csak színében tér el.

2. **Papula (göbcse)**

- A bőrt megtapintva apró kiemelkedéseket érzünk, melyek átmérője néhány milliméter, de fél centiméternél nem nagyobb.

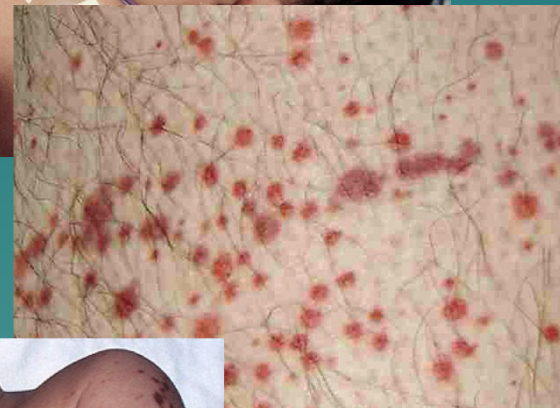

PETECHIA ÉS PURPURA

- apró, gombostűfej- egészen körömnagyságu, élén pirostól egész sötét ibolyaszinbe játszó foltok a bőrön, amelyek a bőr niveaujában fekszenek és az által keletkeznek, hogy a véredényekből vérkiömlés történik a bőrbe, tehát nem egyebek, mint kis vérömlenyek (hemorragiák). Jellemző a petechiákra, hogy nyomás által nem lehet eltüntetni, mint az eritemákat. Ezek a foltok addig maradnak meg, mig a kiömlött vér a rendes élettani elváltozáson keresztül nem megy és fel nem szivódik;

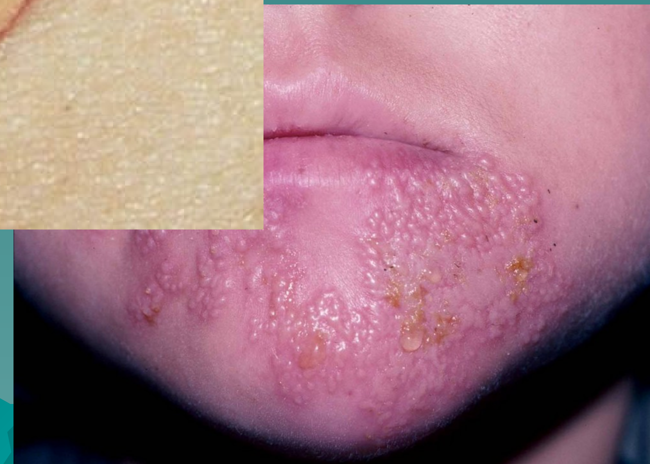

VESICULA ÉS PUSTULA

- VESICULA: Körülírt folyadékgyülem. Az elváltozás feszes, kemény tapintatú.Kismértékű, nagysága nem haladja meg a fél centimétert, és ezért fluktuációt nem mutat.A közönséges száj körüli herpesz kis savós hólyagocskák tömege.
- **5.Pusztula (gennyhólyag)**
- A folyadékgyülem nem víztiszta, hanem zavaros, mert gyulladáso eredetű fehér vérsejteket tartalmaz. A hám rétegei között elhelyezkedő gennygyülem

URTICARIA

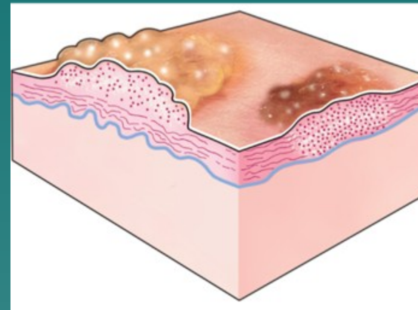
- A kapillárisok megnövekedett permeabilitása következtében kikerülő és felszaporodó szövetnedvgyülem. Oka legtöbbször allergiás túlérzékenységi reakció. A bőr egyenetlen felszínű, feszes, meleg, rugalmas tapintatú, viszkető, pirosas színű.

crusta (pörk)

6. **Crusta (pörk)**

- Erodált vagy kifekélyesedett bőrön képződik a váladék beszáradása következtében.
- Állhat beszáradt vérből sérülés után (var) vagy leukocytákat, szövettörmelékeket, gennyet tartalmazó beszáradt savóból, esetleg elhalt szövetből (pörk).
- A var feketésvörös, a beszáradt savóból képződött pörk barnássárga, a gennyből képződött zöldessárga színű.

Source: K. Wolff, R.A. Johnson, A.P. Saavedra, E.K. Roh: Fitzpatrick's Color Atlas and Synopsis of Clinical Dermatology, Eighth Edition: www.accessmedicine.com

Léguti fertőzések

Cseppfertőzéssel terjedő betegségek közös jellemzői

- Levegőben apró cseppekkel terjednek (Flügge cseppek)
- Rezervoár az ember
- Fertőzés forrása a fertőzött ember orrgarat váladéka az inkubációs stádium utolsó egyharmadában és a kiütéses szakasz alatt
- Leggyakoribb kórokozók a virusok amik a külső környezetben nem ellenállóak
- Leggyakrabban öszi-tavaszi hónapokban jelntkezik és epidémiákat okoz

Bárányhimlő (VARICELLA)

- Kórokozó: Varicella Zoster Virus (Herpes virusok családjából)
- EPIDEMIOLÓGIA:
- NAGYON FERTŐZŐ BETEGSÉG
- Külső környezetben ellenálló
- Rezervoár kizárólag az ember
- Fertőzés forrása kizárólag a fertőzött ember orr-nyálkahártya váladéka az inkubációs stádium utolsó harmadától a pörkök keletkezéséig
- Terjedési mód: - direkt kontaktussal (a vesikulákban lévő folyadékkal)

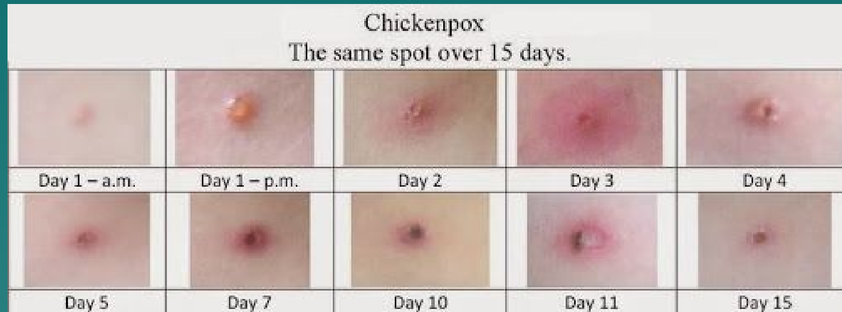
  - cseppfertőzéssel
- Behatolási kapu: felső légút nyálkahártyája és a szem kötőhártyája
- Inkubaciós időszak: 14-21 NAP

Klinikai tünetek

- 1. STÁDIUM: Inkubaciós szakasz (14-21 nap)
- 2. STÁDIUM: : általános tünetek megjelenése: gyengeség, levertség, láz, étvágytalanság
- 3. STÁDIUM: kiütéses szakasz: a bőr felszínén az egész testen POLIMORF kiütések jelennek meg és ezzel egyidőben enantéma az orr-garat nyálkahártyán. Kiütések periódikusan jelennek meg (10-30 óra eltéréssel). A új kiütések megjelenését a láz emelkedése követi. A kiütések centripetálisan jelennek elősször, majd a végtagokon is. Jellemző a kiütések gyors kifejlődése a következő sorrendben:

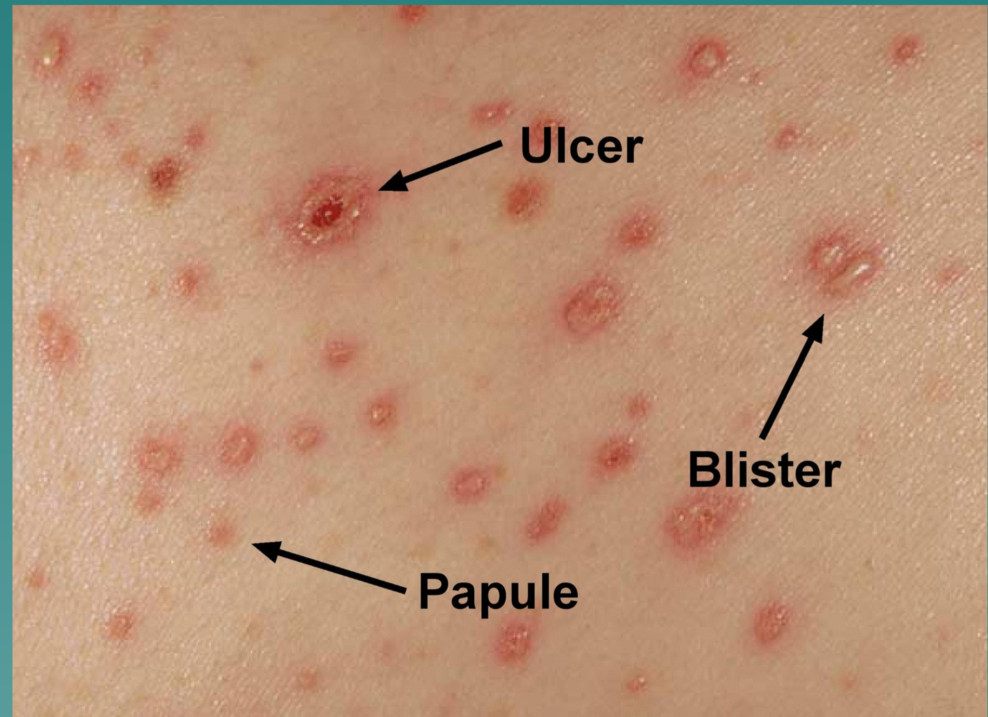
Makula → papula –> vezikula –> krusta

Makula → papula –> vezikula –> krusta

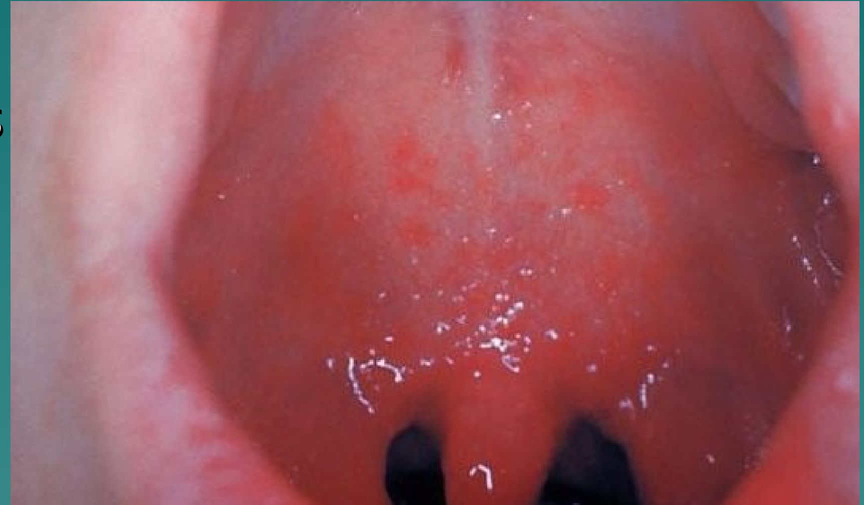

- Ugyanabban az időben mint a bőr felszínén a kiütések a nyálkahártyán is megjelenik az enantéma
- A bőr felszínén lévő kiütések viszketnek.

. A kiütéses szakasz 6-7 napig tart.

- A pörkök leesése után nem hegesedéssel gyógyul

4. szakasz: a pörkök leesése szubjektív és objektiv javulás

Komplikációk

- A leggyakoribb a bőrfertőzés kialakulása, amely tartósabb foltokat eredményezhet a bőrön. A viszketés, vakaródzás következtében gennykeltő baktériumokkal másodlagos bőrfertőzések alakulhatnak ki. VAKARÓZÁS TILOS

- ritkán kialakuló szövődmény az agyhártyagyulladás, agyvelőgyulladás.

KEZELÉS

- A gyermek ne fürödjön, hanem inkább ZUHANYOZZON, a bőrét óvatosan puha törölközővel törölje szárazra.
- IZOLÁCIÓ: NE menjen közösségbe, különösen kismamák, idősek, beteg emberek társaságát kerüljék, mert rájuk nézve a bárányhimlő végzetes lehet.
- A kiütéseket ne kenjük be semmivel, esetleg mentolos hintőporral kezelhető. Fürdés engedélyezett, sőt fontos a bőr tisztán tartása, ugyanakkor figyelni kell arra, hogy a fürdés vagy zuhanyzás utáni törölközés során ne sértsük fel a hólyagokat. A dörzsölés helyett puha törölközővel itassuk fel a vizet. A körmöket le kell vágni és gondosan tisztán tartani. Normál hőmérsékletű szobában, nem túl meleg takaróval célszerű betakarni a beteg gyermeket. Lázat csillapíthatunk, ha szükséges.

Bárányhimlő a terhesség alatt

- A várandósság idejének két szakasza jelent nagyobb kockázatot a magzatra nézve. Az egyik a terhesség első 20 hete. Ebben az időszakban a fertőzés transzplacentárisan terjed az anyáról a magzatra: fejlődési rendellenességek alakulhatnak ki, amely a szívet, az idegrendszert, a hallást, látást érintheti.
- A másik kritikus időszak a szülés körüli időszak. Amennyiben a fogékony várandós a szülés előtti 5 napban, vagy az anya a szülést követő 2 napban betegszik meg, az újszülöttnél nagyon súlyos lefolyású megbetegedés jöhet létre.
- A születés utáni napokban elkapott vírus már kevésbé veszélyes a babára.

VAKCINÁCIÓ!!!

- A bárányhimlő ellen létezik védőoltás. A vakcina élő, gyengített vírust tartalmazó.

  A vakcina 9 hónapos kortól adható, de ajánlott kor inkább 15 hónap. 2 oltás szükséges, legalább 4-6 hét időközzel. Oltással nagyjából 15-20 nap alatt alakul ki a védettség.

HERPES ZOSTER

- A bárányhimlő gyógyulásakor a varicella zoster vírus nyugvó, inaktív állapotban a szervezetben marad, mégpedig a gerincvelői érző idegdúcokban. Amikor a szervezetet nagyobb megterhelés éri vagy valamilyen egyéb okból gyengül le az immunrendszer, az övsömört okozó vírus aktiválódik.
- Ilyen helyzet adódhat általános legyengült állapotban (pl. idős korban, baleset után), szteroidkezelés (jelentősebb fertőzéses, gyulladásos megbetegedés, szervátültetés) vagy kemoterápia (daganatos betegség) eredményekén

- Hólyagos bőrtünetek jelentkezése előtt 1-3 nappal fájdalom jelentkezik a bőrfelület valamely körülírt területén. Ez az úgynevezett prodromális fájdalom.
- Két vagy három nappal a fájdalom kezdete után megjelennek a tipikus övsömör kiütések, vagyis apró hólyagocskák a duzzadt, vörös bőrfelületen
- A hólyagok hasonlóan néznek ki, mint a bárányhimlős hólyagok, azaz vörös alapon csoportosan helyezkednek el, majd bepörkösödnek (makula-papula-vesicula-krusta)
- Sebek eltűnése után is erős fájdalom tapasztalható a területen. Ez 1-2 héttől akár több hónapon át is tarthat. Ezt a posztherpetikus neuralgiának nevezzük.

FONTOS!!!!

- Az övsömör ugyanúgy fertőző azokra nézve, akik még nem estek át varicella-fertőzésen, mint maga a bárányhimlő. Különösen gyermekek és a terhesek védelme fontos. Magát az övsömört azonban nem lehet továbbadni, a beteg környezetében bárányhimlő alakulhat ki a még védelemmel nem rendelkezőkben. A hólyagok gyógyulása után a betegség már nem fertőz, addig azonban tanácsos kerülni az közösségeket

